

נקודה טובה לפרשת ”ויגש“ - הקרבתו של יוסף

פרשתנו, הנה נקודת השיא בסיפור יעקב ובניו. בכליו של בנימין מתגלה גביעו הגנוב של המשנה למלך הלא הוא יוסף, (שהוטמן שם בכוונה על ידי שליחיו) והוא נתפס כגנב ומובל כעבד (זה עונשו) חזרה למצרים. האחים מגבים את בנימין וחוזרים יחד כולם למצרים.

יהודה – המנהיג, ניגש אל יוסף (וזו תחיל הפרשה: ”ויגש אליו יהודה ויאמר...”) תוקף אותו ומנסה להבין מה בדיוק יוסף רוצה מהם, שהרי לא כל מי שבא לקנות חיטה במצרים, זוכה ליחס אישי וצמוד שכזה, מן המשנה למלך.

בהתחלה, שאלת על אבא, אומר יהודה ליוסף. אחר כך התנית את המשך מכירת האוכל בהגעתו של בנימין למצרים וכעת אתה מנסה לשבות אותו כעבד. מה קורה כאן?!

כאן מגיע רגע השיא של המעשה. יוסף אינו יכול להתאפק והוא מתגלה ומתוודע אל אחיו:

(א) וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצְבִּים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָּל אִישׁ מֵעָלַי וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהִתְנַדַּע יוֹסֵף אֶל אָחָיו: (ב) וַיִּתֵּן אֶת קִלּוֹ בְּבִכְי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרֹעֶה: (ג) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא יָכְלוּ אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנָיו: (ד) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִמָּה: (בראשית מה).

לאחר ההתוודעות מוזמנת כל המשפחה – שבט יעקב ובניו לרדת למצרים והם מתישבים בארץ גושן וזוכים לפרנסה בימי הרעב בעזרת יוסף.

אחת השאלות המרתקות היא, האם לאחר הפגישה והאיחוד עם יוסף, נודע ליעקב כיצד באמת התגלגל יוסף למצרים?!

התורה מספרת לנו שהאחים עולים ליעקב ומספרים לו שיוסף חי: ”ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם” (בראשית פרק מה, פסוק כו).

”ויגדו לו” - מה הם בדיוק אמרו?!

התורה משתמשת במילה ”ויגדו” ולא במילים אחרות כגון: ויאמרו, ויספרו ועוד, כי ”ויגדו” מסמלת אמירה של **דברים הקשים כגידיים**. ללמדך, שהאחים ספרו ליעקב את הכל, כולל את רעתם (אור החיים).

יש מן המפרשים שהתעכבו על המילה הנוספת המיותרת לכאורה ”ויגדו לו לאמר” ולומדים מכך, שהבנים סיפרו את הדברים לאט, לאט, אמירה אחרי אמירה, כדי שלא להבהיל את יעקב הזקן (פנים יפות).

ואיך יוסף התנהג? האם הוא סיפר את הצד שלו בטרגדיה והתלונן על אחיו?

חמש עשרה שנים ויותר, לא ראה יוסף את אביו. וכאשר סוף סוף הוא זוכה לאיחוד משפחות מחודש, הוא שומר מרחק מאביו ומסרב להיות איתו לבד, כדי שיעקב לא יתחקר אותו ולא יאלץ אותו לספר מה קרה.

יוסף ויתר על האינטימיות הקרובה עם אביו, אינטימיות וקרבה שכה ערג אליהן במשך שנות הפרידה הארוכות, כדי לא לצער את אביו, כדי לא לגרום ליעקב לכעוס על האחים, ואולי אף להעניש אותם.

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

אמר יוסף לעצמו. מוטב אהיה מתייסר בגעגועים ולא אביא את אחי לידי בושה ובזיון ואולי אף סכנה, מפני כעסו של יעקב.

ראו עד היכן מגיעה צדקותו של יוסף!!!

ומה המקור ללימוד הזה?

התורה מספרת לנו, בתחילת הפרשה הבאה – פרשת ”ויחי”, על כך שיעקב חולה: ”וַיְהִי אֶחָד הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה” (בראשית מ, א). מי אמר ליוסף שיעקב חולה. ועוד, מדוע צריך לומר לו, האם הוא לא היה מגיע לבקר את יעקב מידי יום?

מכאן למדו חז”ל במדרש על כך שיוסף גזר על עצמו ריחוק מיעקב:

”...אלא להודיעך צדקו (של יוסף) שלא רצה להתייחד עם אביו שלא יאמר לו היאך עשו בך אחיך...” (מדרש פסיקתא רבה, במדבר, פיסקא ג).

ומה למדנו כאן?

1. כדי להבין את הנאמר בתורה, צריך לדעת שכל מילה, אפילו ”מיותרת” לכאורה באה ללמד משהו. וכך ראינו מה תוספת המילה ”לאמור” באה ללמד (ללמדך, שאין בתורה אף אות מיותרת).

2. כאשר התורה משתמשת בלשון ”ויגידו” דוקא ולא בלשון אחרת, הדבר בא ללמד על אופן האמירה – דברים קשים.

3. כאשר התורה מספרת לנו על כך שמודיעים ליוסף על מחלת יעקב, הרי שמתחת לרובד האינפורמטיבי, טמון סיפור ההקרבה של יוסף.

4. בוא וראה עד כמה גדולה צדקותו של יוסף, שהקריב את יחסיו עם אביו, למען אחיו (שמכרו אותו...).

אחד המאפיינים העיקריים של תרבות המערב הוא טיפוח הפר כצרכן נהנתן. מכל פינה זועקות הפרסומות: BE YOU (תהיה אתה), ”בשבילי הכוכב זה אתה” ועוד אלפי סיסמאות המנסות לשכנע את האדם לצרוך כרצונו מכל הבא ליד. אתה במרכז, צועקים המשווקים. רק הושט ידך וקח.

הגדיל מפרסם אחד לעשות, כאשר הציג חבורת אנשים הנמצאים על סירה. עצתו לאחד מהם – זה שיש לו חטיף שוקולד חבוי בכיסו – חסל את כל חבריך, כדי שלא תצטרך לכבד אותם. וכך מראה הסרטון את בעל החטיף משליך את חבריו לים, טרף לכרישים, כדי שלא יפגעו בהנאתו השלמה והמוחלטת מן החטיף ה”מופלא” (כן חברים. זו פרסומת שהוצגה בטלביזיה הישראלית בשנים האחרונות).

בעידן כזה, בו הנהנתנות מגיעה לשיאים חדשים, אזי, הקרבתו של יוסף את האינטימיות שלו עם אביו לה ייחל וציפה במשך שנות הפרידה הארוכות (וזאת למען שלימות המשפחה), מקבלת משמעות עמוקה יותר.

לא פלא שיוסף זכה בפי חז”ל לכינוי ”יוסף הצדיק”.

בברכת שבת שלום

משה רוט

rothmoshe@gmail.com